

Cyclus “Aan het licht komen”

Elise Woertman
Kees van der Zwaard

Epifanie 2025
12 januari – 3 maart

Inleiding

In acht epifanie-zondagen verdiepen we ons in acht ‘elementen’ uit het credo, de geloofsbelijdenis.

Epifanie gaat van oudsher over de openbaring van Jezus als ‘Licht der wereld’, te beginnen bij de aanbedding door de Wijzen uit het Oosten, gevolgd door de doop in de Jordaan, waarbij hij Gods Zoon wordt genoemd; en de bruiloft te Kana, waar water in wijn verandert.

Het credo – “ik geloof” – is een poging om onder woorden te brengen wie en wat we nu eigenlijk geloven. Niet als dogma om uit je hoofd te leren en op te zeggen, maar als tastend vormgegeven vertrouwen in het verbond met de Ene. Steeds noopt de tijd ons om terug te keren naar wat de kern van ons geloof uitmaakt.

Geen wonder dat er in de loop van de tijd en in een veranderende wereld steeds nieuwe pogingen worden ondernomen om tot een “credo” te komen. Of juist wel een wonder.

Dat varieert van teksten die door de gehele kerk wereldwijd zijn aanvaard als formuleringen van ons christelijke geloof, onder andere de geloofsbelijdenis van Nicea:

Wij geloven in één God, de almachtige Vader, Schepper van de hemel en de aarde, van alle zichtbare en onzichtbare dingen.

En in één Here Jezus Christus, de eniggeboren Zoon van God, geboren uit de Vader vóór alle eeuwen, God uit God, Licht uit Licht, waarachtig God uit waarachtig God; geboren, niet geschapen, één van wezen met de Vader; door Hem zijn alle dingen geworden.

...

via woorden die door een specifieke gemeenschap of kerk worden geformuleerd zoals ‘Geloven’ uit onze Vrienden-viering:

*Wij geloven in die Ene, die was, is en zal zijn,
Schepper tegen de chaos in.*

Wij gaan op weg met God, die ons kent en aan ons gehecht is.

In Jezus en zijn weg laat de Ene zich kennen en herkennen wij God.

...

tot het persoonlijk onder woorden brengen van wat voor mij waarachtig van betekenis is zoals Hans Andreus in zijn ‘Of hoe dat heet’:

*Gelukkig dat
Het licht bestaat
en dat het met
me doet en praat*

*en dat ik weet
dat ik er vandaan*

*kom, van het licht
of hoe dat heet.*

In deze reeks laten we ons licht schijnen op elementen, die steeds weer in het credo voorkomen. Dat doen we aan de hand van het Licht, in de hoop dat dat Licht ook ons zal beschijnen en inspireren.

Ook in de gekozen teksten komen de verschillende reikwijdtes van bovengenoemde credo's naar voren van wereldwijd (kosmisch), tot gemeenschappelijk (kerkelijk) en persoonlijk.

Wellicht is het een goed idee om per viering in de voorbereiding te zoeken naar eigen woorden waarin iets van ons credo hier en nu doorklinkt.

*

12 januari

Voorganger: Elise Woertman

Thema: Licht uit licht

- Credo

Lezing: 1 Johannes 1:1-8

'Licht uit licht' komt uit de Geloofsbelijdenis van Nicea (uit het jaar 325): 'God uit God. Licht uit Licht. Ware God uit de Ware God.' Op de achtergrond (of juist de voorgrond) klinkt de Eerste Brief van Johannes mee: 'God is licht, er is in hem geen spoor van duisternis.' Een duidelijk statement: 'We staan in het licht en daar staan we voor.' Maar hoe staan we dan in het licht en waar staan we dan voor? En wat is het verschil tussen in het licht staan en het licht bezitten? Oftewel: wat doe je als je zegt "ik geloof"? En kun je dat wel zeggen zonder de relatie te benoemen: 'Ik geloof in Jou.'

19 januari: m.m.v. het Janskoor

Voorganger: Joost Jansen o. praem

Thema: Er zij licht

– Schepper

Lezing: Genesis 1:1-5; Psalm 104 (1-2)

God benoemen als Schepper, gaat over de verwondering dat we leven in een geschapen wereld en dat wij schepsels zijn. Daarmee wordt ook gezegd, dat wij geen toeval of noodlot zijn, maar dat we gewild zijn, dat onze Maker ons geluk op het oog heeft. Om vanuit dat besef te leven hebben we vertrouwen nodig. En tegelijkertijd dringt steeds meer het inzicht door dat wij niet de enige schepsels zijn en ook niet de alles bepalende. Wel dat de schepping mag leven in het licht van 'en zie, het is goed'.

26 januari

Voorganger: Kees van der Zwaard

Thema: Ik ben het licht der wereld

- Jezus

Lezing: Johannes 8:12-20

Wie van zichzelf zegt 'ik ben het licht der wereld' is òf niet goed bij zijn hoofd, òf een uitzonderlijke persoonlijkheid. Van Jezus wordt allebei gezegd. In de kerk worden wij telkens weer getroffen door 'een zeldzaam persoon met groot en authentiek gezag, met veel moed, met grote innerlijke vrijheid, een diep roepingsbesef en een integriteit die nooit door de mand valt.' (H. Veldhuis) En telkens weer zoeken wij onze verhouding tot dat Licht. Ook vandaag.

2 februari; m.m.v. het Janskoor

Voorganger: Marieke Milder

Thema: In het licht van de Geest

- Geest

Lezing: Psalm 119:105; Johannes 14:15-18, 23-27

'De Geest waait waarheen zij wil' (Joh.3) is een geliefde uitdrukking als het gaat om de ongrijpbaarheid van de Heilige Geest. Verderop in het Evangelie wordt de Geest in een raadselachtig verband met de Vader (de Maker van het Licht) en de Zoon (het Licht der wereld) gezet. Ook al waait de Geest waarheen zij wil, zij is niet richtingloos of willekeurig. Er is wel degelijk een oriëntatie – een lamp voor onderweg (psalm 119). Als we de Geest zien als onzichtbaar Licht, dan wordt zij zichtbaar in hoe wij dat Licht weerkaatsen en uitstralen.

9 februari; doopdienst

Voorganger: Kees van der Zwaard

Thema: Licht in het water

- Doop

Lezing: Psalm 36

'Bij U is de bron van het leven, door uw licht zien wij licht.' In psalm 36 schijnt het licht in het water, geeft het water licht. In de psalm gebeurt dat in een dreigende omgeving, waarin slachtoffers vallen en waarin mensen zichzelf wijs maken dat ze goed bezig zijn, terwijl hun weg doodloopt. Genoeg om over na te denken, als we kinderen dopen. Tegen welke angst en bezorgdheid in dopen we? En vooral: in welk vertrouwen?

16 februari; m.m.v. het Janskoor

Voorganger: Jorn den Hertog

Thema: Ruimte waar het licht kan komen

– Kerk

Lezing: Mattheus 5:13-16;

In de Bergrede worden wij en onze 'ruimte waar het licht mag komen' uitgedaagd om dat licht niet alleen innerlijk te beschouwen en te koesteren, maar om een lichtbron in de wereld te zijn en uit te stralen door Wie wij worden verlicht. Kortom: hoe is en/of wordt de kerk – in het algemeen en wij als Janskerkgemeente in het bijzonder – een ruimte die licht geeft?

23 februari

Voorganger: Esther Vermeulen

Thema: In het licht van de zegen

– Zegen

Lezing: Numeri 6:22-26

Gezegend leven is op een bijzondere manier leven in het Licht van de Eeuwige. Niet dat er geen duister of schaduw meer is, maar het licht dringt ook daarin door. En eenmaal van dat Licht doordrongen worden we uitgenodigd om niet alleen gezegend, maar zegenend te leven. Anderen het Licht in hun ogen te gunnen.

2 maart; m.m.v. het Janskoor

Voorganger: Marian Geurtsen

Thema: Het licht van de toekomst

– Eeuwigheid

Lezing: Openbaring 21,21-27; 22:5

Het slot van de Openbaring van Johannes is een onvoorstelbare belofte: er zal geen nacht meer zijn en het licht van de lamp en het licht van de zon zijn niet meer nodig. De Eeuwige zelf zal het Licht zijn – tot in eeuwigheid. Hoe stellen wij ons dat onvoorstelbare voor? En hoe werkt het nu door in wie we zijn en waarin we geloven? Aanstaande woensdag is het Aswoensdag en volgen we de weg van Jezus, het Licht der wereld, dat door de duisternis wordt gegrepen om via de ondergang weer aan het (Paas)licht te komen.

Deze zondag gaat daaraan vooraf en geeft ons de eschatologische hoop onder de lijdensweg die Jezus gaat: de definitieve transformatie van de wereld in het licht van de laatste dagen.